

142
2

2.

311

36

3

3

3

5

861. Gr. 10. n.

576.

SPECIMEN INAUGURALE MEDICO-POLITICUM,
DE

CRIMINE STELLIO- NATUS MEDICI,

Von verstellten und versteckten Betrüglichkeiten
in der Medicin;

Quam-

AUSPICE DEO PROPITIO,

Et Consensu atque Auctoritate Gratiæ Facultatis Medicæ,

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,

M O D E R A T O R E

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

SACR. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB.

CONSILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFES.

SORE PUBLICO ORDINARIO, ETC.

FACULT. MEDICÆ SENIORE, DECANO H. T. SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, ac Promotore suo, omni honoris cultu prosequendo,

PRO GRADU DOCTORIS

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILE.

GIIS DOCTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,

ANNO MDCCXLVII. D. XI. SEPT.

Publicæ Disquisitioni subjiciet

JOHANNES ANDREAS BODENBURG,

HETTSTADIO-MANSFELDENSIS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

VIRO
PERILLUSTRI, GENEROSISSIMO, AC EXCEL:
LENTISSIMO DOMINO,
DOMINO
FRIDERICO ABRAHAMO
DE HOPFFGARTEN,

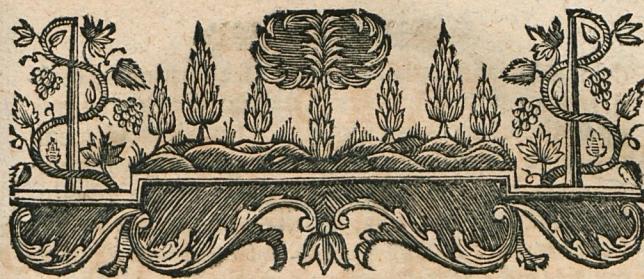
POTENTISSIMI POLONIARUM REGIS, ET SERENIS-
SIMI SAXONIÆ ELECTORIS PRÆFECTUI CAMERÆ ET
GUBERNATORI COMITATUS MANSFELDENSIS, NEC
NON CONSILIARIO AULICO ET JUDICIALIS
COLLEGII, UT ET CANONICO,
DOMINO HÆREDITARIO IN MÜLLERSTÆT, MECH-
TERSTÆT, ZIMMERN ET HEYNACK,

MAGNO MÆCENATI,
DOMINO PATRONO SUO
GRATIOSO
AD URNAS DEVOTO PECTORE
DEVENERANDO,

UT ET
VIRO
ILLUSTRI, GENEROSISSIMO DOMINO,
DOMINO
ANTONIO GOTTLIEB
CHRISTOPHORO
DE HARDENBERG,

DOMINO HÆREDITARIO IN HARDENBERG, GEIS-
MAR, LINDAU, MOCKRITZ, GOESNITZ ET DOESCHITZ,
NEC NON DOMINO HÆREDITARIO ET DYNASTÆ AC
POSSESSORI QUÆSTORII WIDERSTADII SUPERIORIS
IN COMITATU MANSFELDENSI SITUALI,

EXIMIO MÆCENATI,
DOMINO AC PATRONO SUO
GRATIOSO
AD CINERES USQUE COLENDΟ,
DISSERTATIONEM HANCCE INAUGURALEM
SACRAM ESSE VOLUIT
ΙΟHANN ANDREAS BODENBURG.

PROOEMIUM.

Aegula Juris 121. est: *Qui non facit, quod facere debet, videtur facere aduersus ea, quia non facit: & qui facit, quod facere non debet, non videtur facere id, quod facere jussus est:* hæc sententia merito ad medicos referri debet, qui probitate, honestate, integritate, conscientia, fide, dexteritate, prudentia, officiositate, scientia & peritia instructi, se suamque artem commendare possunt; quibus ea propter, quippe viris in arte peritis, credendum, ne suspicio aut contumelia in illos cadat; ideo ingenue facere debent, quæ proximi commodum & salubritatem promovere possunt: interea non negandum est, quod partim in arte, sicut omnibus reliquis scientiis, disciplinis, artibus, inventionibus & experimentis humanis contingit, partim in artifice variae dubitationes, imperfectiones, æquivationes, aut plane aberrationes reperiantur; quæ

A 2

deinde

deinde levia ingenia ad varias machinationes, technas, deceptions, fraudes & malitiosas tentationes & operationes seducere possunt. Imprimis in medicis valde improbatur & taxatur ignorantia, imperitia, audacia, negligentia, malitia, inconstantia, fraudulentia, auaritia, inuidia, fallacia, nequitia, trepidatio horumque vitiorum varia alia specimina. Sic peculiari studio P. ZACCIIAS in Qu. Med. Leg. Lib. 6. tit. 1. Medicorum errores indicat & redarguit: inter alia autem qu. 1. n. 5. sq. differit: *poteſt medicus, quicunque iſ ſit, aut minifter medicorum, ut quilibet alijs homo, aut omittendo, aut committendo errare; omittendo peccat, qui non facit ea, que facere debet; committendo, qui facit ea, que facere non debet; ſed tam omittendo, quam committendo triplici ratione medicum errare contingit, dolo nempe vel malitia, ignorantia & negligentia; in omnibus enim hiſ culpa intervenit, culpa vero ſociam habet poenam.* Interim variae dantur occaſiones, quibus medici errores & fraudes committere & argutulum atque ſciolum animalium patefacere poſſunt; nec ſolum illi, qui indigne, immerito & abufive medicorum titulum affumunt, tales fraudes & deceptions committere ſolent, ut medicaſtri, circulatores, quos Periodeutas quondam appellaverant, teste HOFFMANNO in Lexico tit. Charlattani, de quibus refert: Charlattani & Saltimbanci dicuntur bodie Medicorum circulatorum id genus, quos Graeci periodeutas appellabant: eft medicus hujusmodi circumforaneus ac circulator s. periodeuta: quo pertinet BOHNII testimonium de Off. Med.

Med. dupl. P. i. cap. 3. p. 31. sq. scatet ejusmodi Medicastrorum turba sub Ciarlatanorum s. Charlatanorum, i. e. Errorum, Circumforaneorum, Agyrtarum, Empiricorum &c. nomine, non Italia tantum, quæ ideo Provincia s. Patria Ciarlatanorum audit, sed Anglia etiam Belgium, Gallia &c. - - - de Germania nostra haud inique vulgari proverbio afferitur, plus esse medicastrorum in hac, quam Muscarum sit in Armenia; seu prout non nemo scriptorum ait, Copia passim Medicorum (Medicastrorum) Germania ita fere obruitur, ut vel Medico opus sit, qui a Medicis illam purget; sed subinde etiam in foro honesto & legitimo interdum fallaciae, imposturae, deceptions & dolosæ machinationes & malitiosæ inventiones, in damnum proximi cedentes, exercentur, quæ honestam & honorabilem artem medicam contumeliosa labe turpius ignominia adficiunt, & maculant; de quibus Roder. Castellanus in spec. vit. hum. Lib. 2. conqueritur: vidi heri aromatarios, hodie medicos, heri barbarum rasores, hodie morborum censores, heri herbas ceteraque materialia in apothecis corradentes, hodie in aulis & scholis morbos judicantes, heri ciniflones, mortarios & pistillarios, hodie chymiatros, sed thrasones magnidicos, fungum pro cerebro, fumum pro luce venditantes. Si nunc factiones, cohortes, turbas, ordines & sectas medicorum colligimus, velut Astrologus, qui XII. zodiaci signa in singula hominis membra distribuerunt, variis siderum adspectibus certum influxum, vim, efficaciam & directorium in corpore humano adscribunt; jatro mathematicos,

A 3

Calen-

Calendariographos, Jatroliptas, Chirurgos, Chymicos, Cosmetas, Dissectores, Botanicos, Theoreticos, Practicos, Clinicos, Dogmaticos, Methodicos, Magicos, Musicos, Stationales, Ocularios, auricularios, dentarios, vulnerarios &c. colligimus, quales partim Mercurialis var. lect. Lib. 2. cap. 8. DORINGIUS de Medicina & Medicis Lib. 1. part. 1. MOEBIUS instit. med. Lib. 1. c. 1. fund. physiol. c. 1. NEANDER de Medic. Natalib. BRODÆUS Miscell. L. X. cap. 10. Prosp. ALPINUS L. 1. de Medic. ægypt. cap. 1. multique alii: recensent, quot non inventiones, strategemata & ini- quæ occurrant technæ: si porro tales scabiosos & excrementitios deceptores medicastros considera- mus & dijudicamus, quos Joh. OBERNDORFFER in veri & falsi medici agnitione part. 22. & 23. ita de- scribit, quod sint plerumque sordida & abjecta fæc- plebeculae, quique negata professione alieno malo, clan- culario modo artem medicam confuse condiscunt, & si eos in lucem proferimus, detracta larva apparent Ju- dæi scelerati, Christianorum sicarii & expilatores, Monachi, suæ professionis desertores, sacrificuli perju- ri, parochi ἐολυπεργόνοις, pastores φτωχοῖ, Chemici indocti, Juris apostatae, paedagogi δοξόσοφοι, inepti & vulgares pharmacorum confectores & seplasiarii, ca- tabaptistæ Aesculapii deliri & lucrifugæ, Mechanici pigri, dishonesti histriones, ardelliones, circulatores, ton- sores inepti, aliptæ, fætidi, balneatores curiosi, impo- stores circumforanei, milites triarii, mercatores obœ- rati, aratores segnes, pugiles monoculi aut claudi, ve- tulæ edentulæ & blatterantes, aniculæ cothonizantes
 vel

vel clinicæ, obstetrices largiloquæ, nutriculæ diabolæ
 res carnifices, canicidæ, bipedum nequissimi, venefici,
 incantatores, augures, haroli, chiromantici, Magi,
 Sortilegi aliaque detestandorum & malitiosorum ho-
 minum nādāquata: Eheu quam egregium collegi-
 um, & coetus ac concilium impostorum, de quibus
 variantes mali doli lectiones, collectiones & machi-
 nationes observari & expectari possunt. Nec dubi-
 tandum, sed magis in aprico est, quod ejusmodi fa-
 mosi medicastrî atque gerrones magnam impostu-
 ram fraudemque committant, sed in reliquo medico
 foro, usu & officio aliquando malitiosæ, subdolæ,
 fraudulentæ & sophisticæ machinationes perficiantur:
 propterea PLINIUS in medicos graviter in-
 vectus, licet illius vicissim prodigiosa commenta RE-
 JES. in Camp. Elysf. qu. i. taxaverit: nec ex nominis
 honestate ars medica solum suam integritatem &
 dexteritatem probare potest, ni actiones responde-
 ant suis titulis: quo valet arguta & seriosa exclama-
 tio modo allegati RE JESII qu. 6. n. 4. 5. o tempora,
 omores! prodeunt quotidie non solum execrandæ em-
 piricorum sectæ, subreptitiæ ac supposititiæ nebulones;
 sed bullati Doctores ad præmia & honores evecti, &
 in nescio quibus academiis velut extemplo Doctoratus
 gradum consequuntur, peractis cærimoniis, non ex-
 aminatis studiis, cathedram adscendunt & cuncta jam
 ex alto despicientes, confusum quidpiam murmurant;
 tinniunt interim campanæ, strepunt tubæ, volant chi-
 rothecæ & nescio quaæ insignia bumeris & capiti im-
 primuntur; bymno dicto descendit sapiens, qui stul-
 tus

rius ascenderat. Mira prorsus transformatio, nec O-
 vidio cognita: turnet ille statim, stupet vulgus, plau-
 dunt affines, qui nil aliud, quam aſinum, quem addu-
 xerunt, deportant, Cumano illo indoctiorem, qui char-
 tas vix involuere novit; quem tandem si in medicis
 consulas, reperies hunc tot Decipe dare, quot Recipe,
 mortemque verius accire posse, quam valetudinem.
 Nec indocti, indigni & imperiti saltim in foro Medi-
 co specimina ignorantiae, imperitiae & fraudulentiae
 edunt, sed quandoque sub reliqua ſciola, ingenio-
 fa, callida & perita larva saltus in reliquo Medicorum
 choro & foro commititur, qui dum contra
 honestatem, æquitatem & justitiam pugnat merito
 Criminis nota indicandus & improbandus est. Et
 fane Augia Stabulum repurgandum effet, si tot do-
 loſa machinationis inventiones atque species inda-
 gari & exterminari deberent: tantum autem boni
 & sinceri viri officium est, ut quæ artem dehone-
 stant, indicet & declinet, id quod bona conscientia
 fine bile & livore fieri potest. Excitavit igitur mihi
 animum, suadente Dn. Decano, ut honesto ac mode-
 isto affectu & respectu pernicioſas & contumelioſas
 injuriosa offenſione, ſignificem, ſiquidem alias in vi-
 rum bonum non cadit injuria; quam ob rem non in
 concreto, ſed abſtracto hoc inaugurali Specimine de
CRIMINE STELLIONATUS MEDICI diſſe-
 ram: ad quod iſtitutum mihi cœleſte exoro auxili-
 um, quo præſens traſtatio artis ſoteriae honestatem,
 æquitatem ac integritatem promoveat.

§. I.

§. I.

QUAMVIS Stellionatus vox non notio technica in schola Medica sit, tamen illius significatus ita generalis est, ut ad quaslibet scientias, facultates, ordines, artes, opificia & actiones hominum referri & applicari valeat; denotat igitur titulum, quo speciales dolose actiones referri possunt: sic inter multos TABOR in Racem. Extraord. ubi de Crimine Stellionatus tractat th. 1. differit: quemadmodum veteres ob magnam ut rerum, sic & verborum paupertatem, & quia natura ita conditum est, ut plura sint negotia, quam vocabula, sepe generale aliquod nomen supponere coacti sunt: - tametsi plerisque delictis certa indita esset appellatio, eo tamen nequitia ingenii humani & impostorum arte veteratoria procedente, ut omnibus eorum technis designandis verba non sufficerent, etiam bic de generali aliquo vocabulo cogitandum fuit - doli itaque vocabulum satis laxum - commodissimum visum nomen Stellionatus. Communi suffragio Dd. hanc vocem derivant a Stellione, certa specie lacertae aut serpentis, aut aranei, tarantulis similis, in tergo maculis quasi stellatis versicoloribus notati, quo nullum animal homini fraudulentius esse perhibetur, a quo nomen translatum ad varii oris pectorisque homines imposturis & subdolis artibus aliis insidiantes, inquit idem TABOR ss. 2. conf. MENOCH. de A. J. Q. Cas. 181. n. 1. sq. aut STRYK in Uf. Mod. Pand. L. 47. tit. 20. §. 1. ita hoc nomen in hominem maleficum ac decipiendi peritum translatum: hinc CARPOV. in Crimin. P. 3. qu. 133. n. 2. 3. afferit: cum fieri non posset, ut singulorum maleficorum species singulæ recintentur, quare generali quodam vocabulo Stellionatus notantur:

B

tur:

tur: nam ubicunque titulus criminis deficit, Stellionatus persecutio locum obtinet: & porro MATTHÆI de Crimin. ubi L. 17. dig. tit. 13. c. 1. ubi de Stellionatu agit, ait: accusantur Stellionatus, qui improbus fraudavere, si crimen aliud non sit, quod objiciatur. Addimus definitionem Stellionatus a SIMONE in Praesidio academ. P. 2. dissp. 1. th. 8. s. 1. p. 21. prolatam: Stellionatus est delictum, quo quævis fallacia, impostura atque simulatio, & quicquid turpiter fit, in fraudem alterius, modo proprii Criminis nomen non obtineat, comprehenditur: ideo in titulo ejusdem th. Stellionatum vocat factum illicitum extraordinarium, locum obtainens, quoties speciale Criminis nomen deficit. Haud quidem nostram facimus decisionem differentiæ an factum Stellionatus Crimen, an delictum, an malificium, idque vel priuatum, vel publicum appellari debeat; sufficerit illud generi fraudis ac doli adscribere, quod alterius damnum destinato consilio causatur, sicut in genere quilibet dolus malus a factis honestis, justis & æquis alienus est: Stellionatus autem crimine dolus malus committitur, qui a ROD. a CASTRO in Medico-Politico L. 3. c. 9. p. 144. ita describitur: quod sit machinatio quædam alterius decipiendi causa, cum aliud agitur, aliud simulatur, & comprehendit omnem calliditatem ac fallaciam ad circumveniendum fallendum ac decipiendum alterum adhibitam: quare etiam appellatur Stellionatus TABOR loc. c. s. 5. quod sit crimen extraordinarium, generale & in subsidium quoties speciale nomen deficit, quo impostores subdole & malitiose, aliquid alterius fraudandi causa machinantur; ubicunque igitur deficit titulus criminis, nominatus vel innominatus & tamen aliquid dolo factum est, illi crimen stellionatus objici-

mus.

mus dicit BOSSIUS tr. Crim. tit. de Crim. Stell. n. 1. Utut autem haec vox Ictis imprimis usitata est, cuius significatus dein ob inexplicabilem fraudulentiae varietatem multiplices species, modos & exempla allegare sciunt & solent, propterea tamen non omnes modi, qui in aliis actionibus humanis contingunt nominati, multo minus exclusi sunt, hinc in variis foris talis multiplex dolus committitur, qui omni cura abrogandus est: & quoniam in Medico foro etiam tales fraudulentiae machinationes occurunt, ideo Stellionatum medicum voco dolosam actionem sub medice tractatione & cura sanitatis corporis contingentem, vario modo callida inventione in damnum alterius directam, quæ variis inventionibus, fictionibus, simulationibus, persuasibus, consiliis & fucatis mediis committitur, quæ subinde in artis contumeliam ac turpitudinem, nec non proximi multifarium damnum cedit. Quoniam autem medico cura sanitatis demandata est, in qua varia cognoscenda, & sec. rationis cynosuram atque normam in usum trahenda sunt, ideo in utroque officio tam Scientiæ, quam experientiæ consulto & scienter ad alium decipiendum & circumveniendum iniqua & malitiosa fraus perpetrari potest & solet, quæ in specie sua Stellionatus Crimini adscribi me-
retur.

§. II.

Specimina igitur Stellionatus Medici varia dantur, quorum quædam in ordine nunc recensenda erunt: hujus igitur Criminis accusandi sunt, qui multa & impudenti audacia & arrogantiæ artem medicam exercere non verentur, qui tamen magna ignorantia, aut insufficienti cognitione in hoc foro arguendi, quos saltim honorabilis titulus me-

dici non aliter ornat, quam asinum pellis leonina, de quibus b. Abafv. FRITSCHIUS in *Medico peccante Conclus. i.* pag. 8. ita differit: *Medicos ubique fere se hodie profitentur, qui ne bilum vel pilum boni eruditique Medici possident, stentorei scil. Circulatores, Crumenimulgæ, agyrtæ, chirurgi, Fatidici, Ciromantes, Empirici, Clysteriferi, pharmacopæi, Receptarii, Sacrilegæ, anus, Sortilegæ, Lamiæ, Præstigatores, Magi, Mercatores depauperati, Pastores superstitionis, æditui maleferiati, apellæ Judæi, prodigiosi Paracelsistæ, furiosi Cabalista, & ut compendio dicam, nullum fere hominum genus est, quod non alat rivalitatem cum Medicis. Quibusunque igitur nomen & titulus Medici Doctoris, tanquam externus ornatus confertur, ea tamen exceptione & conditione, ne intra decretum temporis terminum artem medicam exerceant, interea in usu artis sufficientem capacitatem acquirant, hoc autem non obstante frivoli tales & audaces homines fidem datam non servant, sed furtivas & corrasas suas formulas temere sine discrimine & judicio cum damno, aut fortuito ac æquivoco effectu valerudiniorum usurpant, illi Stellionatum committunt: tales igitur sunt illius furfuris stipites, qui sicut Thessalus ille Galenicus desertis propriis opificiis, aut opifices proprio magisterio relicto, medicae artis opera insiliunt, & impudenter ac audacter in aliorum viscera grassantur, insuperque impune occidunt, inde velut fungi oriuntur, medici Sartores, Sutores, tentores, scriniarii, pistillarii, seplasiarii, parabolani, ciniflones, destillatores aliaque monstræ, portenta & spectra Medici privilegiati titulo tumida & larvata, quæ uno collyrio cognito, omnes oculos curare volunt, aut sec. LIBAVIUM in pref. ad Neo Paracelsicam*

sicam qui tales medicos exprimit, qui vix in transcurso lympham gustarunt paeoniam & lutum figulinum subtiliter paulo eluere possunt, e vestigio Medici sunt, & terras sigillis premunt, & uno remedio omnes sanant morbos, quasi uno calopodio cothurnoque adversus quaelibet mala omnem munituri pedem & eadem fidelia omnem inducturi incrusterique parietem; qui usitatis moribus, consuetudinibus & formulis quoslibet morbos profligare posse, sibi aliquo persuadent, eaque propter facile contumelioso notantur & diffamantur cognomine, referente & reprehendente HARVEO, qui in Satyrica arte curandi morbos per expectationem c. 2. certam classem ac Societatem istiusmodi Medicorum commemorat, quando illi qui nimis frequenter ordinant medicamenta mineralia, martialia, lac asininum, cort. chinæ, aquas minerales, missiones sanguinis, purgantia &c. vocantur ærario- ferrei, chalybeati, asinarii, Jesuitici, aquarii, sanguinarii, laniones, stercorarii &c. vel quales alios in scenam producit Gerardus GORIS in Medicina contempta Mysteriarchos, Uroscopos, Personatos, Sciolos, antiquarios, nugatores, ebriosos, aut quos hodie ventilo- quos, fumivendaces, vermicularios, bullularios &c. clementarios, arcanistas, secretarios, panacearios, cabalisticos, algebraicos &c. similesque æruginosos & farciminarios nuncupat: conf. LENTILIUS in Fatromn. med. P. 2. c. 15. p. 463. Tales igitur Stelliones, qui titulo suo medico & limitata concessione temere abutuntur, in animadversio- nem & pœnam Stellionatus incident, quoniam in Scientia & Conscientia convicti sunt, quod sufficienti cognitio- ne & peritia careant, ac eæcæ fortunæ effectum propina- torum remediorum relinquunt; ipso facto autem ægrum,

qui sanitatem *expeſat*, decipiunt, imprimis si talis prom-
ptæ audaciæ homo aliquando nec morbi cuiusdam *speci- em*, nec ejus *cauſam* cognoscit, interea quid pro quo or-
dinat, sec. illud NEVIZANI *in sylv. nupt. L. 4. n. 177.* ubi
imperitus medicus alicui præscripsit: Rec. *Nescio quid,*
& sanabitur, nescio quando: quo illud valet *Sap. XIII.*
18. 19. pro valetudine imbecillum invocat, pro vita mortu- um interpellat, pro auxilio ei, quo nihil est magis mutilum:
talis igitur *indignus & imperfectus* medicus in *malo dolo*
versatur ac inique ad illud non tam Brocardicum, quam
injustum proverbium provocat & confugit, mundus vult
decipi, ergo decipiatur.

§. III.

Ad Societatem *Stellionum* referendi illi porro sunt,
qui *veritates medicas* quoad *Scientiam ignorant*, earum-
que loco varia *figmenta* excogitant, ac talia insomnia &
fumum *pro ingenua* & certa veritate venditant, sibi soli
sapiunt, ideoque alia ingenia decipiunt & circumducunt,
imo ita captant, præoccupant & seducunt, ut talibus
commentis fidem tribuentes, non nisi magnos & pernicio-
ſos errores in *applicatione* committant, juxta illud: qui
male cognoscit male curat: & tales histrones, præstigia-
tores, funambuli medici, dum aliis varia lepida obganni-
unt & nugantur, facile aures aliorum titillant fricantque
atque agyrtarum more credulorum marsupia mulgent ac
depauperant; tales præsentant personam *medicaſtri*
theatralis, aut nundinatoris, qui infrunita garrulitate in-
nocentes alliciunt & corrumpunt, qui sero denique fa-
pientes, ingenue tandem confitentur, se deceptos & se-
ductos fuisse: de quibus illud REJESII *Camp. Elys. juc.*
qu. 6.

qu. 6. n. 2. valet: fuit in omni ævo impostorum fraus & dolosa industria, ut quæ in artis usu propter ruditatem & insciam deficiunt, nec consequi valent, vafrie suppleant, & ut Galenus scribit, quo amabiles populo babeantur & se dignos esse persuadeant, pretioso uestitu (sæpe adh. abærato) annulorum apparatu & argentea suppellectile (aut signo certæ cujusdam, vel quasi venerabilis, societatis) ornati magnō subsequentium numero stipati solum (animo aut corpore) aegris adulari satagunt: quibus saltim deest baculus, aut typha & cuculio morionis & animal imprimis exoticum l. simia l. mus alpinus, l. melis, l. asinus sylvestris &c. & tales impostores sub larua honestorum medicorum sciola & garrula sua persuasione facile alios dolose corrumpunt; proinde nugas suas, promissiones, artificia, inventa, experientia, commenta, circulos & bona opera schedis rejiculis, circumforaneorum more phaleratis & ventosis verbis, sub comitatu proprii sordidi elogii novellis publicis inserere faciunt. Huic Stellionum choro annumerandi sunt fastuosi medici, qui alto supercilio a tergo alias adspiciunt, nihilque rectum esse putant, quod non ipsorum vel quasi oraculis & mysteriis convenit, de quibus HIPPOCR. de fract. t. i. inquit: qui sapientes sibi videntur medici, hi sunt, qui peccant, haud attendentes, quod pone ostium quandoque bonus dormitet Homerus: illi enim qui aliorum vires & facultates contumeliose aestimant, seque aliis eruditionis ostentatione præferunt, alias vicissim fraudulenter circumveniunt, ideoque in peculiari & personali dolo versantur & operantur, vnde multis diveria accident damna; dum quilibet iustus, prudens & honestus medicus bonas suas facultates atque vires, non circumforaneorum eloquentia

& garrulitate, sed ipso actu comprobat, tales sunt, qui si-
 bi arrogant ea bona, quæ non habent, qui alios contemnunt
 & volunt, ut sibi submittantur, quamvis eam præcedant,
 qui vana gloria luxuriant, quod vitium medicis familiare
 est, dum inordinato gloriae appetitu laborant, quem subin-
 de concomitatur magnum symptomatum vel potius vitio-
 rum agmen, jaætantia, hypocrisis, novitatum inventio: non
 minus etiam peccat, qui novas inutiles artes invenire præ-
 sumit, quam qui novas epulas, novas uestes & novos ludos:
 quibus plerumque accedit curiositas, qua nimis, vel immo-
 derate scire contendunt, præsertim si cognitionem rerum
 professioni suæ necessariam negligunt, quo non necessarias
 cognoscant, dicente Roder. CASTR. in Med. Polit. L.3. c. 2.
 p. 115. no. tales præstigiatores confuse & temere varia ele-
 gantia & in suo foro utilia experimenta physica, chymica,
 mechanica, anatomica ad liberum naturalem ordinem cri-
 nibus attrahunt & insulse ac inepte applicant: eosque, qui
 ejusmodi commentis, figuris & garris affensem dene-
 gant, ignominia prosequuntur: hi propterea alios dolose de-
 ciپt, qui illorum ampullas & sesquipedalia verba pro ora-
 culis habent; hi sunt, qui blaterant nunquam visa, nunquam
 experta, seu qualia nunquam præstiterunt, ac præstabunt,
 nunquam ejusmodi magnidici, monente BOHNIO in Off.
 Med. dupl. P. 1. c. 4. p. 82. Præterea Societatem Stellio-
 num ingrediuntur illi, qui in reddendis morborum causis
 confusa & ventosa loquacitate ægrotantes decipiunt, vel
 vanum metum illis incutiendo, vel damnosam securita-
 tem alliciendo, vel confidentiam immeritam depeculan-
 do, interea suam fallaciam ludunt & fingunt, sie spielen
 ihren

ihren Betrug unter den Hütlein, conf. B. STAHLII. Pro-
gramma, quis bonus theoreticus, malus Practicus.

§. IV.

Sicut HARVEUS in Satyra sua artis sanandi expecta-
tione varias dolosas inventiones & operationes in foro me-
dico obvias, indicat, nominat & taxat, ita omnes ho-
nesti, æqui, periti & prudentes medici machinationes ta-
les improbant; ideo RIEDLINUS Lin. Med. An. 2. Sept.
p. 420. observationem 3. de dolo ad euebendum medicum
minime laudando hoc epiphonemate obsignat: ab hisce
& ejusmodi dolis desistite quæso mortales; quæ enim bene-
dictio speranda, ubi dolo res agitur. Ad dolosas medicorum
actiones P. ZACCHIAS in Qu. Med. Leg. L. 6. tit. 1. qu.
2. n. 14. sq. varias species allegat, quæ magis ignorantia
& audacia adscribi debent, v. g. si medicus minus secura
remedia ordinat, dum tutiora adhibere debet: si ægro
minus congrua medicamina praescribit: si generosa propi-
nat medicamenta, non præparato prius corpore: si me-
dicus movet, quæ movere non debet. Rectius Stellionatus
Crimini adscribi debet, si Medicus lucri causa plura
promittit, quam status morbi permittit, aut ipse præsta-
re potest: conf. ZACCHIAS l. c. qu. 3. n. 7. quo dolo deci-
pit ægrum, aliosque, qui de illius sanitate solliciti sunt;
& si rei eventus contrariatur promissis, tunc alias fortui-
tas causas fingit & accusat, ideoque variis modis frau-
dem & fallaciam committit, quales ausus LANGIUS L. 3.
ep. 6. imposturas vocat, de quibus BOHNUS l. c. p. 49.
dicit: quod fraudulentiam potius, quam prudentiam sa-
piant, & popularis tantum auræ auecupio inbent - - ta-
les artes seu triccas, famam & argentum sibi comparandi, de-

C

testan-

testantur viri honesti ac ingenui; illi hujus furfuris socii
 sunt, qui aliquid machinantur, quod ipsi ignorant, &
 ignorare se cognoscunt & tamen ut aliquid lucri faciant
 & pecunias a credulis extorqueant, velut nomen sibi apud
 eos acquirant, promittunt, quod præstare non possunt, nec
 ab operando desistunt, referente ZACCHIA l. c. qu. 1. n. 24.
 Pertinent huc illi glorioſi, qui in variis morbis arduis,
 horumque cura suis viribus, ac qualitatibus arrogant tri-
 buuntque, quæ naturæ debentur, vid. THONERUS L. 1.
 obs. 19. p. 35. & hi in malo dolo versantur, quando hujus
 fraudis ignaros ea persuasione decipiunt & seducunt, quasi
 præcellens magnisque elogiis ac muneribus æstimanda sit
 alterius capacitas & peritia, cum tamen in multis subje-
 ctis divina bonitate & providentia connatum sit exquisi-
 tum spontaneum internum robur resistendi morbis, & con-
 servandi sanitatem, vid. D. D. PRÆSIDIS disp. de Medi-
 co in nobis: ideo CAMERARIUS in Syllog. Memor. Cent. 1.
 part. 43. inquit: nihil Medicus solus potest, natura est illa,
 immo Deus qui agit, & Medicus, minister magni hujus Do-
 mini: præclare itaque a Vido Vidio dictum: medici plu-
 res sanarent, si se naturæ ministros esse agnoscerent: EM-
 MAN. STUPANUS comm. in aph. Hippocr. p. 19. HOFFMAN-
 NUS in meth. med. qu. 19. p. 36. WEDELIUS Cent. 1. dec. 5.
 exerc. 9. 10. REJES. Camp. Elys. juc. qu. 19. n. 7. Sapienter
 dictum: sanitatis author Deus, Dei instrumentum natu-
 ra, utriusque minister medicus est. ZAC. LUSITAN. Med.
 Princ. Hist. L. 1. hist. 64. in comm. p. m. uq. a LINDE in
 Select. med. VII. §. 17. p. 188. inquit: Medico laboranti, na-
 turæ allaborat & benedicit labori Deus, largitor Artis &
 auctor naturæ. Huc porro spectant illi, qui morbum in-
 dole

dole sua lenem, levem & benignum aggravant, ægro aliisque sollicitudinem & angorem incutiunt, eoque inducunt, ut magnam mercedem promittant, si æger sanatur & conservatur, hinc utroque modo dolose peccant, si statum gravem & periculosum parvi pendunt, & levem magnificiunt: hinc Rod. a CASTRO Med. polit. Lib. 3. c. 9. p. 145. 46. inquit: in prognostica magna cautione semper opus est, ne aut nimium blandiendo, mitiorem, quam revera sit, morbum jaçantes, eo graviore reddito, in ignominiae laudem incurramus: aut nimium severe agendo, inanem metum ægro incutiamus: idem testatur HIPPOCR. Lib. 1. de Morbis & CELSUS L. 6. c. 16. qui judicat: his trionis est, parvam rem attollere, quo plus præstissime videatur: Et acerbis ac invectivis medicorum censor & mastix MIMER-MUS de medicis asserit, quod mala, quæ sunt exigua, majora quam sunt, soliti sint extollere, ut sibi & autoritatem & in curandis morbis industriae famam comparent, conf. BOHNUS loc. cit. p. 52. REJES Camp. Elysf. juc. qu. XI. n. i. Ad eandem classem referendi sunt, qui celerem curam aut infallibilem sanationem temere promittunt, quando nec morbi genius, nec tempus, nec signa indubitatem sanacionem & conservationem sperari permittunt, qua temeraria ac dolosa promissione ægri ad fallacem securitatem & immeritam confidentiam erga gloriosum medicum seducuntur, eo ipso autem cum gravi animæ & impensarum damno decipiuntur, vid. FREITAG. quæst. medicin. 7. Rod. a CASTRO Med. Pol. L. 3. c. 9. p. 145. ad fin. inquit: medicus prudens & gravis salutem ubique non pollicetur, nec nisi illud addiderit, sanitatem quidem affuturam Deo auxiliante, ægro v. omnia recte agente & medici præceptis obtem-

perante, ac servatis servandis. vid. MENGERING. in Scrutin. Consc. cap. 5. qu. 118. FRITSCH. de peccatis Medicorum conclus. 7. p. 30. sq. BOHNUS. l. c. p. 38.

§. V.

Nec minori dolo malo in damnum ægrotantium operantur, qui morbum mitiorem & sua indole magis salubrem graviorem ac incongruis artificiis acerbiorum, pertinaciorem & longinquiorem reddunt, quo pinguiorem mercedem acquirant, si v. g. in tali affectu, qui lenioribus & temperatoriibus mediis & regiminibus dirigi, tractari & curari debet & potest, fortioribus, generofioribus, calidioribus & heroicis concitatur & impellitur, ut orgasmi, acutæ congeßiones, inflammations, febres, spasmi, atroces dolores superveniant, atque periculosem metaschematismum forment; quam morbi conversionem & corruptionem dein tales stelliones, alteri fiditiae causæ adscribere non erubescunt: de hac dolosa actione ita P. ZACCH. l. c. qu. 3. n. 12. sentit: ex medicorum vel superbia, vel avaritia fit, ut morbos leves, tutos ac salutares, graves, dubios & periculi plenos faciant; nam vel ut eorum solertia & potentia in arte magnificetur & inanem gloriam ap. homines consequantur, vel ut largius ab ipsis ægrotantibus, de morte timidis, remunerentur, hoc facere consueverunt, sed in utroque casu homines malitiose decipiunt. Censuram porro merentur, qui novas, dubias & incertas opiniones excogitant, aliis pro veris, ingeniosis atque exquisite doctis garrula & gesticularia loquacitate prædicant, iisque pertinaciter inhærent, ut & frivole illas ad praxim applicant, subinde in gravissimum ærorum damnum magnos errores committunt, aut illas in usu prætico

& tico deferunt, & ad empirica experimenta confugiunt, eo
 ipso autem credulas mentes temere & dolose decipiunt,
 tales non modo impudenter errant, teste ZACCHIA loc. c.
 qu. 7. n. 2. ubi tales impudentes, audaces, interdum junio-
 res, blaterones & novatores valde reprehendit, quando
 ob ejusmodi opiniones alia salutaria, dogmata magisque
 probata auxilia contemnunt, quando ob propriam quan-
 dam bæresin ea cum maximo ægrorum prejudio preter-
 mittunt, absurdis quibusdam & insulsis rationibus inhaeren-
 tes, quæ ne dignæ quidem sunt, ut in medium proferantur.
 Sed & ægrós æque ac alios fraudulenter decipiunt, quos
 mira tali loquacitate velut ad stuporem de fucata tali eru-
 ditione & peritia seducunt: talem fraudulentam, specio-
 sam ac gloriosam dicacitatem HIPP. in L. de decenti orna-
 tu valde improbat, & honestis ac peritis medicis brevilo-
 quentiam commendat, quoniam judicante BOHNIO loc. cit.
 p. 82-84. talis garrulitas circulatoribus aliisque hujus fari-
 nae hominibus magis digna est. vid. REJES. l. c. qu. 7. n. 9.
 Et quid de Medicis Astrologis sentiam? haud quidem
 nego, sed firmiter judico, quod sanitas hominis val-
 de cum aëris qualitate & varietate consentiat, cuius
 temperies & intemperies multum ad adjuvandam & alte-
 randam illam valet, siquidem cardinales aëris qualitates
 & diversi harum gradus, aut multiplices mutationes evi-
 dentem & eminentem efficaciam in æconomiam vitæ & sa-
 nitatis habent, nec desunt rations & exempla, quid si-
 derum principaliorum influxus in atmosphærā & medi-
 ante bac in corpora sanorum & ægrotorum, ad morbos alli-
 ciendos, exacerbandos, & leniendos ac mitigandos con-
 ferre possunt; ast hujus judiciose conciliationis perversus

C 3

usus

usus decipit utique & ægros & sanos : de quibus BOHN
 NIUS l. c. p. 84. dicit, quod ad classem nugatorum spectent,
 qui astrologia peculiarem peritiam venditant, quanta ra-
 tio sit habenda astrorum, horumque phænomenorum in re-
 mediis administrandis, stentoria voce clamitantes : de qua-
 libus nibilominus jurarem, eos nec circulum in sphæra, nec
 asterisnum in globo nosse & vix ex rusticorum Calendariis
 sapere : tales sunt, qui ad commenta, in hoc negotio com-
 missa, Paracelsi, morborum & remediorum vires ad astra
 dimetiuntur. conf. Rod. a CASTRO Med. Polit. Lib. 2. c. 2.
 p. 64. Casp. BRAVO de dogm. Med. præf. Sect. 4. resol. XI.
 p. 161. sq. REJES. Camp. Elys. qu. 75. n. 14.32. Stellionatus
 etiam titulum merentur illi, qui alicui ægrotante tristia &
 fatalia prænunciant, quæ tamen veritati repugnant, sub
 quo fallaci & doloso præfigio leviorum talem morbum cu-
 rantes majorem mercedem & remunerationem annotant,
 postulant & expectant, ni æger ex metu & angore per-
 culsus, moriatur & hæredes ac posteri ad pinguiorem solu-
 tionem austere & impudenter adigantur ; hoc facto autem
 iniqua argentaria coactione alios fraudulenter emungunt:
 tales utique & æquitatem & honestatem violent. Idem ju-
 dicandum est, de Mendaciis nocivis, quibus ægri non de-
 ciplendi & inducendi sunt, qui teste Rod. a CASTRO l. c.
 L. 3. c. 9. p. 142. suæ natura suspicioſi sunt, & formidolosi,
 accuratissime non solum verba & ratiocinationes, sed gestus
 & nutus medicorum obſervant, a cunctis, quæ vel ex vultu
 medici colligunt, ſibi metuentes : hinc in Medicina politica
 & morali, quæſtio proponitur & deciditur: an ægrum fa-
 nitatis cauſa fallere & decipere liceat, vid. REJES. Camp.
 Elys.

Elys. iuc. qu. 12. n. 2. BOHN. l. c. p. 88. BRAVO loc. c. Sect. V.
resol. 10. p. 158.

§. VI.

Nulla etiam excusatione digni, sed *Stellionatus* criminis accusandi sunt, qui frivole, malitiose & dolose in damnum ægrotorum, *sui* vero nefarium *lucrum* morbum protrahunt, insuper ordinem, typum, progressum & statum morbi turbant, vires ægri dilapidant, impensas accumulant, tempus protrahunt, entia varia præter necessitatem multiplicant, opportunitatem operandi negligunt, diversa nova symptomata ac mutationes accersunt; indeque ægrotanti multiplicia *incommoda* & detrimenta causantur: quam perniciosem protractionem omnes periti, prudentes, conscientiosi & honesti medici valde improbant: de quo crimine ira judicat ZACCHIAS Q. M. L. L. 5. tit. 1. qu. 6. n. 10. Si medicus morbum protrahit, remedia salutaria adhibere negligit aut tarde adhibet, tunc non solum peccat mortaliter, sed tenetur etiam ad restitutionem mercedis & est Fur manifestus: CARRAR. de Medic. P. 2. n. 70. & ex Medicis Codronchius de Chriſt. med. rat. L. 1. c. 10. Hoc autem est maximum malorum medicorum erratum, ex clamata avaritia originem ducens, quod tamen in bonum medicum cadere nequaquam potest, sed neque malos medicos, licet id machinentur, nempe morbos protrahere perficie posse, abunde demonstrant, JOUBERTUS Error. pop. L. 1. c. 3. MERCUR. Lib. 2. error. pop. c. 27. conf. de hoc Crimine, Zac. LUSIT. in introitu ad Praxin præc. 25. FRITSCH. de peccat. Medic. Concl. 14. p. 10. Quales fraudes porro cum Uroscopia & Uromantia creberrime committantur, jam abunde constat; ideo multi jam medici fallacias & deceptions,

ptiones, quæ malo hujus inspectionis & præfigii usu, per-
 petrantur, indicauerant & taxaverant, ex quibus paucos
 saltim allegare lubet: videlicet Rod. a CASTRO l.c. Lib.3.
 c. 10. n. THONERUM Ep. Med. 21. p. 341. GÜLDENKLEE Ep.
 Medicin. L. 6. resp. 22. EURICUM Cordum de abuso Uro-
 scopiae. Job. FREITAG de abuso Medicinæ. REJES. Camp.
 Elys. qu. 10. n. 6. & 49. FUCHSIIUM instit. med. L. 4. Sect. 3.
 c. 1. LANGIUM L. 1. ep. 41. HILDANUM Cent. 6. obs. 20. PRI-
 MEROSIUM de Err. vulg. in Med. L. 2. c. 1. BARTHOLINUM
 de Paralyt. N. 3. bift. 2. p. 33. FORESTUM Lib. 2. obs. c. 5. de
 incert. ac fallac. urin. judicio. BOHNIIUM l.c. p. 52. multos-
 que alios hujus sententiaæ testes nominare possem, quos
 brevitatis causa non indicare placet; quicunque igitur
 cum hac uromantia fraudulentum quæstum quærunt, fu-
 cum faciunt ægrosque fallunt, illi merito sodalitio Stellio-
 num adscribendi sunt. Quicunque ægros superstitionis
 mediis obnubilant, quo verba, imprecations, characteres,
 sigilla, varia amuleta, annuli magici &c. pertinent, ægros
 ve inde argento emungunt, hujusque fraudis ignaros ab
 aliis salutaribus auxiliis dèducunt, subinde vero quoad a-
 nimum & corpus eos corruptunt, illi toti ex fraude &
 fallacia constant, quos in magno debito versari judicat
 ZACCHIAS l.c. qu. 7. n. 23. ubi multa aliorum medicorum
 suffragia collegit, vid. FRITSCH. l.c. concl. 8. p. 33. REJES.
 qu. 23. n. 13. qu. 97. n. 7. ab HEER obs. 7. RIEDLINUS Cur.
 med. 482. Lin. Med. An. 1. p. 158. ut plurimum itaque illi,
 qui superstitionis curare non verentur, impostores sunt.
 Nec prætereundi illi sunt, qui prius multa promittunt,
 quæ præstare nequeunt, & denique ægrum fraudulenter
 deserunt, imprimis si morbus in periculosem statum con-
 jectus,

jectus, quem talis gloriōsus nugator vel audacia, vel negligētia, vel invidia, vel nimia confidentia & securitate in graviorem & deteriorem statum progrederi permisit: hujus dolosae desertionis variæ indicari possent causæ, quarum præcipuae sunt, si tales medici morbum quendam depravarunt, vel si ignorant ulteriori & meliori auxilio eidem subvenire, vel si quos tedium cepit, diuturno cuidam morbo auxiliari, vel quando omnem operam perdidisse autumant, vel quod res, ut multæ operæ & laboris, vel quod vile premium pro mercede expectent, es werde ihnen die Mühe nicht belohnt, inde autem miser æger in gravius vitae suæ dominum & periculum incidit, quam fraudem & perfidiam omnes honesti medici reprehendunt, conf. FRITSCH. l. cit. concl. XI. p. 42. sic porro ad Stellionatum referri potest, si quidam, theatralium medicastorum aut circumforaneorum more, vestitu haud modesto, sed fastuoso, ac splendido credulam & imperitam plebem cæcant, eoque ipso malum dolum committunt, de quibus Zac. LUSIT. intr. ad Praxin præc. 2. exclamat, quod talia immania Reip. monstra per plateas & fora magna arroganter incedant, pomposa ueste induita, siquidem sumptuose uestes & annuli deceptorii, non ægris prosunt, sed medicis personatis, qui his versutiis instructi, a rudi inceptaque plebecula nummos exhauiunt, loculos corradunt, divitias emungunt, de talibus & non de meritis, dignis & honestis medicis valet illud, vir bene uestitus, pro uestibus esse peritus. — creditur a mille, quamvis idiota sit ille. conf. BOHNUS l. c. p. 99.

§. VII.

Magnam etiam censuram merentur illi sibi sapientes

D

heroes,

heroes, qui in aliorum ægrotantium, periculose decumbentium, statu, soli gloriam reportare gestiunt, & omnipotentem quasi peritiam practicam affectant; ideoque aliorum consultationes varia simulatione, imo plane dolodenegant & avertunt, quippe soli huic periculo satisfacere, sufficere & obviam ire sibi aliisque persuadere solent, interea omni studio præcavent, ne alius in quadam familia & aula majorem fidem & fiduciam acquirat: quos interea clandestina ambitio, invidia, avaritia, philavtria & philargyria sub larva æquitatis & probitatis, aut alterius cuiusvis dolosi prætextus gubernat, quoniam autem ejusmodi mali corvi in malo dolo versantur, ideo Stellionum societati annumerandi sunt, quoniam ægros decipiunt, quo minus aliorum proborum & peritorum virorum consilis uti queant, & quia suam famam, & stupendam quasi peritiam & lucri cupidinem satiare contendunt, de quibus ZACCHIAS Med. Leg. Qu. Lib. 6. tit. i. qu. 3. n. 10. differit: Seio ex medicis Sylviticum de Med. cap. 13. voluisse Medicum mortaliter peccare, quandocunque odio aut invidia detiorem socium in curam non admittit - - magis accusandi, qui bonos ac doctos, invidia aut odio respuant &c. pertinet hue justus & seriosus elenchus Rod. a CASTRO lib. cit. L. 3. c. 20. p. 182. certe plerique sunt ambitiosi & avari, qui malunt, ut æger pereat, in ipsorum manibus, quam ut altero acerbito liberetur; vel quia, ut dici solet, canis non amat socium in culina, vel quia, quicquid ipsi non fecerint, solent arguere, & omnia vituperare, quæ ignorant, nec quipiam rectum putant, quod ipsi non fecerint, aut facere norint; adeo semper sui sunt capit is, ut sint inimici consilio etiam saniori, quod non ipsi dederint: sed

sed stulto homini placet, qui sibi placet: conf. pl. p. 180. annuit huic judicio ZAC. LUSIT. introitu ad Praxin præcepto
 20. tit. medicus amet consultationes: qui alios non vult
 convocare ad consilium, is vult solus esse in præsepe equus,
 quare a domo & curatione explodendus; quoniam cognitio & curatio morborum, res sunt difficiles; quare oportet
 ut earum veritas ex meritorum voto eluceat, conf. BOH-
 NIUS lib. all. c. 5. p. 109. sq. 13. u. sq. FREITAG. noct. med.
 c. 15. FRITSCH. l. c. concl. 15. p. 52. REJES. Camp. Elys. qu.
 16. n. 12. Malitiose pariter & dolose illi agunt, qui alium
 virum bonum ac peritum denigrant & diffamant apud ali-
 os cavillant, conviciais afficiunt, apud ægros imprimis
 diffidentiam erga ipsum causantur, eos qui ejus consilio
 & ope uti malunt, dehortantur, alterius dicta & facta
 iniqua censura taxant, contra ipsum variis fraudulentis
 machinationibus conspirant, ejus bonam famam malevole
 lædunt, suumque proprium commodum, existimationem
 lucrum & elogium erigunt: tales malæ indolis medici &
 ægros decipiunt, dum sinistram opinionem de aliis viris
 bonis illis insusurrant, deinde dolosam invidiam exercent,
 vid. FREITAG. loc. cit. BOHNUS loc. cit. cap. 4. p. 49. 50.
 FRITSCH. loc. cit. concl. 17. & 18. Non minus etiam illi
 æquitatem lædunt & fraudem committunt, qui præter
 necessitatem remediorum præscriptionem multiplicant,
 quo de laboribus & schedulis suis speciosam magis &
 pretiosam rationem ducere, queſtum suum dolose augeret,
 misero vero ægro majores sumptus inducere possint at-
 que soleant; quo justa applicatione MASSARIÆ EXLIVIO
 effatum e. de cholera referri potest: optimos imperatores
 ac doctissimos medicos ſæpe numero nihil agendo plurimum

proficere; illos de hostibus, hos de morbis insignes victorias reportare. Sic illi etiam Stellionatum committere possunt, qui contra voluntatem, nutum, beneplacitum & necessitatem nimis frequenter ægrum visitant, ut officia sua extollere, accessus suos in majorem numerum & calculum ducere, ideoque pretiosius sostrum petere queant, quos ea ratione BOTALLUS lib. de medici & ægri munere damnat, ne videantur pecuniam exigere, significare enim aut infidiam, aut extorquendi æris cupiditatem: quo addit REJES. qu. 19. n. 12. bac ab optimo medico debent esse aliena & avaris ac imperitis tantum relinquenda: multo minus medicus alicui ægro se obtrudere deberet: vid. Rod. & CASTR. loc. cit. Lib. 3. c. 14. qui enim tali garrulitate bona sua officia multa cum promissione offerunt, illi non solum a consiliis explodendi sunt, teste ZACUT. LUSITAN. in Med. Princ. Histor. L. 1. hist. 64. in comm. sed sua adulatio ne ægros occidunt, juxta PECHLINUM Pent. 4. obs. 40. aut humanissime & officiosissime occidunt, dicente WERLOS. NICH. in cur. vern. p. 81.

§. VIII.

Stellionum choro etiam annumerandi sunt, qui scilicet & consulto corrupta, inefficacia & effeta pharmaca aut ipsi offerunt, aut e pharmacopoliis, male instructis, dolose praescribunt, hocque modo res suas perditas pro utilibus annumerant, ut inexplibilem suam avaritiam satient, & favorem pharmacopæ præbeant, unaque manus alteram laveret: inde vero afflito ægro nec auxilium fertur, nec malum minuitur, sed facile augetur, subinde maiores impensæ & sub hoc dolo damna graviora causantur; quem errorem pro majori delicto habet ZACCHIAS loc. cit.

L. 6.

Lib. 6. tit. 1. quæst. 7. num. 26., quo punibilior dolus est,
quam negligentia & ignorantia: ejusdem qualitatis dolo-
sus ausus est, si quis alterius probata secreta remedia teme-
raria ac frivola imitatione conficit, quæ tamen minus se-
cura & utilia sunt, licet fraudulententer alterius nomen &
titulus genuinus ipsis datus sit; qui perfidiose, scelerose &
nequitiose more crumenicidarum in commendationem
furtivorum & fraudulentorum medicamentorum, aliorum
sigilla imprimere & schedis spuriis typis exprimere cu-
rant, quæ per errores quaquaversum vagabunde cir-
cumferre faciunt; qualia fallacia remedia extrinsecus
ambitioso & superstitioso nomine luxuriant, intrinsecus ve-
ro sterilia & inutilia sunt, & ita dolo malo venditantur;
creduli vero homines crasse decipiuntur: quales magni
veteratores exilio digni sunt. Huic classi accedunt non
nulli machinatores & experimentatores, qui mirabilia &
arcana naturæ & celsioris alchymiae invenisse & cognoscere
gloriantur, proinde prodigiosa mysteria, & arcana
possidere arroganter & fallaciter nugantur, suisque præ-
paratis ampulloso & prodigiosos titulos & characteres
tribuunt, hoc autem dolo, eos qui facile credunt, faci-
le decipiunt & argento emungunt: hi tales sunt, qui pri-
vatis suis medicamentis splendida nomina & elogia impo-
nunt, (quæ nunquam & nullibi probata sunt,) ut em-
ptor cupidus eo magis incendatur & insaniat, vid. ME.
NOCHIUS de arbitr. judic. qu. cas. 381. n. 23. 24. Non mi-
nus dolose illi agunt, qui in damnum ægrotorum cum phar-
macopolis fraudulentam collusionem ineunt, dum vel plura,
quam necessitas postular, medicamenta præscribunt, id-
eoque majores sumtus causantur, vel in commodum & lu-

crum officinæ pharmaceuticæ pretiosa in certis morbis
 nec congrua, nec necessaria ordinant medicamina, vel in
 eo confpirant & connivent, ut pharmaceutæ formulas suas
 præscriptas majori adscribat pretio, & ex pacto clande-
 stinæ collusionis alia commoda & officia expectet & acci-
 piat, quæ consideratio dein in fraudem ac dolosam ægro-
 rum deceptionem cedit, inter se autem culpabilem fin-
 gunt fallaciam: quem dolum iterum merito reprehendunt
 BOHNUS l.c. cap. 5. a & FRITSCH. l. c. concl. 23. p.
 73. RIVINUS in Censura pharmac. Viciissim illi medici
 inique & dolose operantur, qui talia medicamina illicite,
 privata sua dispensatione distribuunt & venditant, quæ
 rectius officinis pharmaceuticis præparanda & vendenda
 competunt, inde eximum damnum, præjudicium ac rui-
 na honestis officinis accidit, quæ tamen in quadam repu-
 blica in justo & honesto suo statu & flore conservari &
 promoveri debent, quia in illius emolumentum & orna-
 mentum cedunt; hinc nullus æquus vir, sub specie recti
 illa commoda ad se rapere deberet, quæ magis bonis &
 inculpatis officinis relinquenda sunt. vid. FRITSCH. l. c.
 concl. 24. p. 75. Nec illi a Stellionatu alieni sunt, qui æ-
 gro cito placere volunt, & subiram confidentiam acquire-
 re malunt, quando loco curationis e fundamento, saltim
 palliative symptomata & præcipue dolores tollere & fa-
 migeratis sedativis extingueri nituntur, cum tamen sci-
 ant, tali modo præsentem affectum non legitime & radici-
 citus curari, hocque modo iterum dolose cum ægro pro-
 cedere, & officio suo abuti: hinc sinistros rerum succes-
 sus denuo eadem fallacia longe aliis causis adscribere sci-
 unt. Huc referri possunt illi, qui glorioſu jaētantia Pa-
 nacea

naceas se possidere, per specifica, quæ cognoscere perhibent, per sympathetica, magnetica, archealia, mumilia & hujus furfuris alia commenta omnes morbos se tollere posse, sesquipedalibus garriunt verbis, simulque audacter promittunt, quasi non necesse sit interna assūmēre remedia: quæ persuasio credulis & delicatulis valde grata & accepta est mentibus, quæ alioquin medicamentorum usum & gustum valde aversantur, ideoque communiter topicā desiderant adminicula; quo facilius inclinan ingenia, quæ superstitutionibus facile annuant. conf. FRITSCH. l.c. concl. 20. p. 66.

§. IX.

Nec illi prætereundi sunt, qui ægrum quandam dīvitiis abundare cognoscunt, ideoque nimio lucro, aut usūræ studiosi sunt, & per varios circulos, lineas curvas & fraudulentas technas sua officia magis speciosa, pretiosa, laboriosa & ardua reddunt, quæ tamen leviori opera & breviori via ac mora perfici potuerant, iterumque dolose proximum suum ægrotantem illudunt, decipiunt ac emulgent, ut sub specie recti, justi & meriti majorem questum acquirant, nec non ab opulentiori ægro liberam soſtri augmentationem honesto modo expectent, quare FRITSCH. l. c. concl. X. p. 39. afferit: quodſi patiens ſoſtrum medico neget, per ingratitudinem eum peccare, dubium non eſt. Peccat autem ipſe medicus, ſi ex pacto majorem extorqueat mercedem, quam par eſt. Cum hac censura conuenit hæc quæſtio an medicum deceat, de mercede curationis ſuę pacisci? in qua decidenda quidam in ſubſidium avaritiae ſuę, ut ROD. AC ASTRO l.c. c. 21. p. 187. inquit: trahunt Hippocratis in Præceptionibus concessionem & autho-

autoritatem: nec libertas paciscendi modo honesto ac
 justo, medico denegari potest, si præcipue ipsi ab ægro-
 tante tale pactum ineundum & erigendum offertur: conf.
 LINDEN Select. med. II. s. 30-32. de nundinatione medica.
 nihil tamen secius in hoc proposito crassus Stellionatus
 committi potest, si morbum graviorem & periculosio-
 rem prædicant, aut attollunt, ideoque labores, sollici-
 tudines ac officia sua operosiora, difficilia & longiora
 prænunciant, quam reapse sunt, hinc pretia rerum & cir-
 cumstantiarum augent, malitiose & dolose existimantes,
 quod ægrum in sacco contineant, qui enixe sanitatem
 cupiens, pingui sacrificio eam nunc redimere debet, hinc
 immeritam magnam & ponderosam mercedem mox pri-
 mo suo accessu postulant, ejusque dimidiam partem ab
 initio, alteram dimidiam in medio morbi impudenter ex-
 torquent, eandemque mercedem tenacissime servant, sive
 bene, sive corrupte, sive pessime curatus fuerit æger, sive
 convalerit, s. mortuus sit: qui igitur statim prima sua
 visitatione quæstus est cum Juda Iscariote interrogant, quid
 vultis mihi dare, illi valde suspeçtos se reddunt, imprimis
 quando infallibilem curam promittunt, quæ interdum
 haud speranda, aut nonnunquam cæco ausu media, vix
 probata, propinант, quæ sanationem fortuitam post se re-
 linquent, ad exemplum illius Stellionis, qui de merce:
 de cum ægro pactionem fecit, & ad tympaniten arane-
 um inscite & audacter ordinavit, cuius MUFFETI in theatr.
 Infect. L. 2. c. 15. mentionem facit: ideo HIPPOC. Lib. de
 præcept. monuit, ut medicus in accipienda mercede omnem
 acerbitatem deponat, & quandoque etiam gratis curet:
 inter alia ROD. a CASTRO l.c. L. 3. c. 21. p. 189. ab init. ait:
si

si sanitati restitutus est patiens, & dat beneficium, accipiat medicus, si nil dat, non magni refert, certe nec exigit, nec in judicium vocet. conf. P. ZACCHIAS l. c. L. 6. tit. i. qu. 8. n. 2. & 15. qui prudenter judicat, quod ante curationem medicus mercedem exigere haud debeat: ratio dubitandi est, quia merces jam respicit factum laborem: non videtur ergo deberi nisi post curationem, idem argumentum tit. medicus an faciat honeste si mercedem exigat? tractat. REJES. Camp. Elys. jue. qu. 19. de hac quaestione sic sentit ZAC. LUSIT. introd. ad Praxin praeccepto V. in hac nobili arte, ignobile & indignum medico est, imo impium & execrabile de mercede deliberare: indicium quippe certissimum, quod solum ad lucrum, & non ad sanitatem ægrorum collimet scopum, & sic avaritiae notam incurret: vid. WERLOSCHNIG. de cur. vern. autunn. p. 528. sq. justa igitur cognitio est, quam tradit FRITSCHIUS concl. X. p. 39. fidei medico debetur Sostrum, sive ab ægrioto promissum fuerit, sive non: sive is morbum curaverit, sive non: neque enim semper in medico est, allegetur ut æger: sufficit si juxta artem medicam medicus suum: impleverit officium. Praeter hæc autem honestus, æquus & prudens medicus haud privato suo compendio servire, nec dolose, quando majorem non demeruit mercedem, ægrorum crumenas evacuare debet, imprimis si officio suo haud tanta dignus est mercede; qui enim tali etiam dolo in ægrotum peccat, is proditorie agit, cum proditorie agere sit unum actibus ostendere, & aliud in mente gerere, ita sentiente ZACCH. loc. cit. L. 6. tit. i. qu. 2. n. 3. qualis dissimulatio in hoc pacto pariter occurrere potest.

E

§. X.

§. X.

In quam etiam classem redigamus medicos, qui probati, honesti & periti videri gestiunt, & tamen *gulones*, *beluones*, *parasiti* sunt, qui omnes fere trullas & ampullas exantlant, communes autem ac frequentes *ebrias* & *confusas* mentis perturbationes occultare volunt, sub hoc vero statu haud verentur nec erubescunt, ægris, interdum *periculose* decumbentibus, consilia turbulentia dare & auxilia *ambigua* ordinare: *periculosis enim & temerarius* ausus est, sub tali *rationis impotentia & perversitate* viræ ac sanitati congrua suppeditare velle adminicula, quæ *minus fida ac secura* sunt, ac si *delirans* remedia *sapientiae* præscribere molitur: et si talis potator sub *fucata* sobrietatis larva ægrotantibus cura sua medica subvenire audet, *imposturam* commitit præter vitiosam *audaciam*, unde facile valde perniciosi effectus extimescendi sunt: sub tali igitur facto aut manifestus, aut clandestinus *dolus* later, quo afflitus patiens sub *specie artis rationalis & probatae magno periculo atque damno* decipitur, quod vitium sub concursu indicararum circumstanziarum & qualitatum utique *Stellionatum* format: & si *ebriosus* ab officio *excludendus* est, juxta *ZACCHIAM* l. c. L. 2. tit. 1. qu. XI. n. 48. jure meritoque istiusmodi periculoso Medico munus curationis probiberi deber, ne *impune occidat*, & loco salutiferi artificii audacem homicidiam se gerat: conf. *FREITAG* Noct. medic. c. 2. *FRITSCH*. l. c. concl. 6. p. 29. *GALENUS* L. 1. metb. c. 1. & Lib. de præcogn. ad Posthum. *SEPTALIUS* L. 1. caution. *Georg. HENRICUS* de perfecto medico c. 6. *ZAC. LUS.* Med. Princ. hist. 6. Lib. 1. in comm. Sic illi medici *Stellionatus* crimen com-

committunt, qui contra ægrotantem, periculoſo morbo de-
cumbentem & morti proximum, cum bæredibus collidunt,
morbis statum curabilem judicant, ægrum securum reddunt,
ne in præjudicium & damnum eorum, quibus mors ejus
lucrum est, testamentum erigat ac nuncupet, sed ab in-
testato decedat, ideoque ægrum de morte proximiori
non monent, sed ab aliis corrupti omnem salutarem ope-
ram dolosa dissimulatione promittunt: illi crasso ac mali-
tioso dolo miserum moribundum decipiunt. Huc illi et
iam pertinent qui in domo quadam, aut aliquo loco gra-
fiantem & valde perniciosum morbum cognoscunt, ast sui
commodi studiosi ob certas fraudulentas causas, vel donis
corrupti, periculum non indicant, ne ejusmodi locis fama
infectionis inuratur; hi dum impediunt, ne tempestivum
auxilium ad majus idque publicum periculum averten-
dum, ordinetur, malitiose & dolose agunt, causamque
dant, ut grauius inde oriatur damnum. conf. CODRON-
CHUS de Christian. medic. ration. L. i. c. 38. BOHN. l. c. c. 4.
pag. 93. Si ægrotans, Medici cujusdam fidei, dexteritati
& sinceritati se commisit, variaque de corporis sui *indi-*
viduali constitutione, de valetudinis suæ speciali qualita-
te, de fame, officii, voluntatis &c. suæ ratione singula-
ria ac secreta sub sigillo confessionis & strictioris silentii
aut reticentiae aperit; garrulus vero medicus non ex le-
vitate animi, sed malo dolo in grave damnum ægri, illa
effutit & deblaterat, unde hujus fama imprimis læditur,
ipse etiam animo valde affligitur, ut sanitas ejus ac con-
valescentia admodum impediatur, tunc Medicus talis hoc
facto Stellionatus crimen committit: quare a medico pro-
bo, prudenti & honesto taciturnitas desideratur, & lo-

quacitas valde improbatur: vid. BOHNUS l.c.p.92. ROD.
a CASTRO loc. cit. L.3. c.3.p.123. REJES. Camp. Elys. qu.7.
n.15.

§. XI.

Haud etiam eorum Medicorum factum probari potest, qui beneficiis, promissionibus, pecunia &c. occæcati & corrupti in aliorum lucrum & commodum, aliorum vicissim præjudicium ac damnum incurabili quodam morbo decumbentis mortem aut retardant, aut accelerant, quo in variis casibus *dolosa* medicorum actio allici potest, quæ vero utique ad Stellionatum referri debet, qua partim ægrotantes, partim *ali* decipiuntur. Non minus etiam illi crimen falsi & Stellionatus committunt, qui mendaci testimonio incarcerati cuiusdam rei hominis simulatum morbum, imbecillitatem, dolores, virtiosum corporis statum, proclivitatem ad graves, sônticos & periculosos affectus, velut convulsiones, repentinæ & pertinaces spasmos, animi deliquia, insultus epilepticos, apoplecticos, eruptions lethiferas sanguinis &c. confirmant, eumque ad liberationem, fugam, absolutionem promovere, aut e duris carceribus, vinculis &c. liberum, aut contra gravem sententiam torturæ, pœnæ corporis ordinariæ &c. defende- porro quando medici destinato consilio & arbitrio prædictos errores *doloſo* respectu commiserant, quales in ab- ortus procuratione occurtere possunt, quando præsum- tum morbum *proficere* contendent, deinceps autem, ne *dolosa* eorum actio manifesta & *culposa* evadat, errores suos confiteri pertinaciter abnegant, iterumque actionem erroneous *justificare* non erubescunt: hi non solum in tali &

& alio casu graviter peccant, sed & pro circumstantia-
rum concurrentium qualitate Stellionatum perpetrant.
conf. P. ZACCHIAS l.c. L. 6. tit. 1. qu. 3. n. XI. BOHNUS l.c.
p. 96. 97. ZAC. LUSIT. in M. P. H. L. i. hif. 79. & introit.
ad Prax. præc. 9. & 10. LENTILIUS in Eteodr. Pr. præfat.
pag. 45. Ejusmodi dolosis machinationibus adh. adscri-
bo, si quidam ad Praxin numerosam adspirare contem-
nunt, & mulierularum favorem, commendationem &
blanditias sibi comparare variis *fraudulentis* technis & in-
ventionibus magno laborant studio, obſetrices donis &
numis corrumpunt ac *matronarum* benevolentiam acqui-
runt, hocque modo imperitiam & famam suam cum æ-
grorum aliorumque damno probare & concélebrare non
verentur, vid. BOHNUS loc. c. p. 51. Sed ne augiaſtabu-
lum uno labore repurgare fuscipiam, placuit faltim hac
occasione nonnulla Medici Stellionatus Specimina allega-
re & pro merito denigrare, probe gnarus, quod in foro
medico varia alia occurrant; recte v. sentit peculiari, ob-
servatione RIEDLINUS Lin. Med. An. 5. Aug. obf. 21. p. 858.
quod medicus genuinus & honestus *fraudibus illicitis* opus
non habeat, quales aliae nominantur e FREUDENBERG de
impostura medicantium, CARRARIO de *Medico ejusque er-*
ga aegrum officio, AYALA de *medicorum imposturis*, FON-
SECA in *Comment. in Hipp.* MIRANDA de *Perfectione boni*
medici. Perducta autem hac tractatione ad propositam
metam, ne nimium crabrones irriterem, DEO devotas a-
go gratias, quod in hac confessione & commendatione
veritatis mihi animum & vires concedere voluerit, quem
supplex rogo, ut sacram hanc artem medicam ab omni-
bus mendis, erroribus & fraudibus repurget, quo ejus

E 3

gloria

gloria amplificetur, proximi salus promovetur, artis
Medicæ fama ac integritas defendatur & adjuvetur atque
ita multiplex probus, justus, honestus & salu-
taris obtineatur

F I N I S.

**NOBILISSIMO ET DOCTISSIMO
DOMINO CANDIDATO**

SALUTEM ET PROSPERITATEM

PRECATUR

MEDICÆ FACULTATIS SENIOR

ET H. T. DECANUS.

Non arduum, sed congruum de bono Me-
dico MORGAGNIUS in nova Institutio-
num Medicarum Idea requisitum postulat,
non satis esse ægrotantium lectulis assidere, sed poste-
ritati studio, exemplo & fama inservire: quo illud
officium pertinet, quod Anglus ille Medicus H A-
MILTON in Regulis Praxeos Medicæ, urget, quod
ipsi haud arrideat in excogitandis Speculationibus oc-
cupari, & modo principia Aristotelica, modo anato-
mica, modo chymica, modo mathematica & mechani-
ca

ca sua structuræ hypothetica fundamentum adoptare, sed præter alia innocentiam, integritatem & suavitatem morum exercere, quæ nota etiam characteristicæ sunt, quibus verus Medicus ab Empiricorum turba distinguitur. Etenim tales Medicum non solum vera, perspicua & sobria Scientia, ut & solida ac secura peritia, sed etiam in toto suo munere prudentia, dexteritas, conscientia & sinceritas probant, ne histrionum more garrula ac nugaci lingua, nec non vestitu pomposo & variegato innocentes & honestas mentes decipiatur, ideoque agyram rectius, quam virum bonum, cui in arte credendum, se gerat; qualem LUCIANUS in extremo caro. Menipp. describit: ubi venerandum virtutis medicæ nomen induerint, tunc adductis in altum superciliis, fucato habitu obambulare, detestandos mores secum circumferentes, semillimos nimurum tragediarum histrionibus, quibus si personas stolamque illam auro sparsam detraxeris, quod supereft, id ridiculum &c. nempe homunculus, septem denariis ad ventorum mercaturam & agonem conductus: qua de causa multi honesti & prudentes Medici ad exemplum HIPPOCRATIS, utpote FONSECA, JOUBERTUS, MIRANDA, RHASES, BARDUS, multique alii, Medicorum virtutes & perfectiones commendarunt: hinc Medicum etiam æquitas, conscientia & prudentia ornant & illustrant. Hoc selectum argumentum dignum judicasti præsente Specimine Inaugurali disertius commendare. Postea quam enim TU, NOBILISSIME CANDIDATE Cursum Academicum pluribus annis laudabili solertia

lia ad felicem metam perfecisti, inque nostra æque ac
alia inelyta altiorum Musarum sede Medicum studium
feliciter tractasti, consultum TIBI visum est, ut exer-
citium artis salutaris divina adspirante directione ag-
grediaris; ad quem finem honesta petitione Acad-
emicos honores prosecutus es, quibus rite & more
solito aquirendis Facultati Medicæ Scrutinio con-
suetu tam in Scientia, quam Experientia profectus
exquisitos, egregios ac honoribus & privilegiis Do-
ctoralibus digne condecorandos atque instruendos
plene probasti, ut non solum hoc solemni Specimi-
nostram excipere possis. Fauxit cœlestis benedictio,
ut sub perenni mentis corporisve integritate, in fu-
turo munere artificio medico maxime exoptatos
& saluberrimos successus, fructus & eventus acqui-
ras & ita Deo atque proximo conscientiose, sincere,
dextre, assidue & provide inservias. Vale. Dab.
e Museo d. X. Pridie Iduum Septembr. A. O. R.

CCCXCVII.

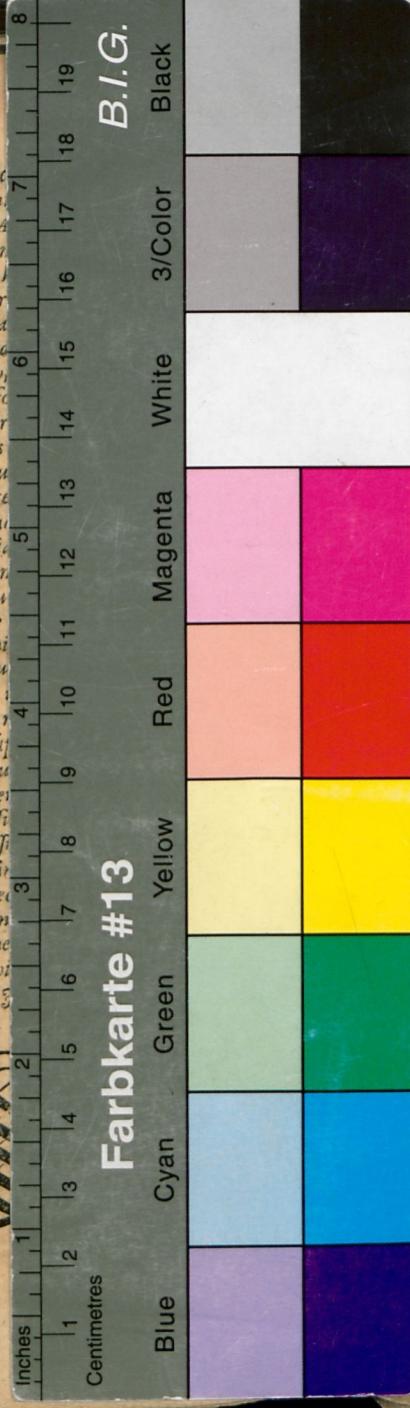
Halle, Diss., 1746/47

ULB Halle
002 729 377

3

SB

576.
17471a

SB. Cr. 10. n.

ECIMEN INAUGURALE MEDICO- POLITICUM,
DE
RIMINE STELLIO-
NATUS MEDICI,
in verstellten und versteckten Beträglichkeiten
in der Medicin;

Quam
AUSPICE DEO PROPITIO,
Et Consensu atque Auctoritate Gratiæ Facultatis Medicæ,
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,
MODERATORE
D. MICHAELE ALBERTI,
R. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB.
CONSILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFES-
SORE PUBLICO ORDINARIO, ETC.
LT. MEDICÆ SENIORE, DECANO H. T. SPECTATISSIMO,
Domino Patrono, ac Promotore suo, omni honoris cultu prosequendo,
PRO GRADU DOCTORIS
IISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILE-
GIIS DOCTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,
ANNO MDCCXLVII. D. XI. SEPT.
Publicæ Disquisitioni subjecit
JOHANNES ANDREAS BODENBURG,
HETTSTADIO-MANSFELDENSISS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
YPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.